

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

นโยบายการวิจัยของชาติระหว่าง พ.ศ. 2555-2559 ได้กำหนดพื้นฐานความต่อเนื่อง จากนโยบายการวิจัยของชาติ พ.ศ. 2551-2554 โดยเน้นงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งมีการกำหนดกลยุทธ์การวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงและภาวะความเสี่ยงในเชิงเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยให้สามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุขในระดับชุมชนและระดับประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงสู่การนำผลการวิจัยไปสู่การลงทุนในเชิงพาณิชย์ให้มากยิ่งขึ้น (ยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 ว่าด้วยการสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม โดยมีเป้าประสงค์การวิจัย คือ สร้างเสริมองค์ความรู้ให้เป็นพื้นฐานเพื่อความมั่นคงของประเทศ โดยการสร้างความเข้มแข็งของสังคมการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตและความผาสุกของประชาชน ซึ่งกำหนดตัวชี้วัด ได้แก่ ต้องมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์มีการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย สร้างเสริมองค์ความรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม และก่อให้เกิดผลกระทบทางสร้างสรรค์ในด้านการพัฒนาสังคม อีกทั้งในกลยุทธ์การวิจัยที่ 8 ว่าด้วยการส่งเสริมความเข้มแข็งและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม ประกอบด้วยแผนงานวิจัย 8.10 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของแรงงานและการส่งเสริมทักษะทรัพยากรบุคคลเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Communities: AC) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสำคัญกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น โดยคำนึงถึงวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้น ความต้องการผลงานวิจัยและความรู้เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การเสริมสร้างและการพัฒนาประเทศโดยเร็ว ประการสำคัญ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในระดับภูมิภาค อาจมุ่งเน้นในกลุ่มเรื่องที่มีความจำเป็นต้องการผลงานวิจัยในพื้นที่ด้วย ดังนั้นจึงกำหนดกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกของชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ควบคู่ไปกับการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

เสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ขจัดความยากจนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน รวมทั้งการต่อ ยอดภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ และสาธารณะ ตลอดจนการจัดการงาน และอาชีพในอนาคตของสังคมไทย โดยมีเป้าประสงค์ คือ สังคมมีความเข้มแข็ง ลดปัญหาความยากจน ลดปัญหาการว่างงาน และประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง

ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยได้ใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนในการพัฒนาประเทศ และลดผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้มาประยุกต์ใช้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (การเมือง, 2554) กล่าวคือ การใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียนอย่าง “พอประมาณ” ไม่เอาใจเอาเปรียบชาติสมาชิกอาเซียนอื่น แต่ต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อก้าวเดินไปในนามของอาเซียน การเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ภายใต้งู้นไขความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน ตามคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” หรือ “One Vision, One Identity, One Community” ตรงกับวิสัยทัศน์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2555-2559) คือ “ประเทศไทยมีและใช้งานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน” โดยมีการกำหนดพันธกิจการวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) คือ “พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศให้สูงขึ้น และสร้างฐานความรู้ที่มีคุณค่า สามารถประยุกต์และพัฒนาวิทยาการที่เหมาะสมและแพร่หลาย รวมทั้งให้เกิดการเรียนรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ตลอดจนเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิต โดยใช้ทรัพยากรและเครือข่ายวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม” โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำร่างทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยมีหลักการสำคัญคือ “มุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนในทุกระดับ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้มีความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม” และยึดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 คือ คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพสังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี (ยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ, 2556)

หากจะมองถึงนโยบายการวิจัยที่ต้องลงสู่ชุมชนท้องถิ่นภายใต้กรอบอาเซียนนั้น พบว่าจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่น่าอยู่จังหวัดหนึ่งในประเทศไทย อีกทั้งยังได้รับการโหวตจากนิตยสารการท่องเที่ยวชั้นนำของโลกว่าเป็นเมืองที่น่าอยู่ที่สุดในโลกอันดับต้น ๆ เมืองหนึ่ง (มงคล ดันติสุขุมล, 2555) ทำให้เกิดปรากฏการณ์การย้ายถิ่นฐานของทั้งคนไทยและคนต่างชาติเข้ามาอยู่ในเชียงใหม่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้ใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านของไทย อีกทั้งเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจเมื่อมีการเชื่อมโยง North-South Corridor จากทางตอนใต้ของจีน รวมถึง East-West Corridor จากประเทศพม่า ซึ่งเชื่อมต่อกันทางถนนและรถไฟความเร็วสูง นอกจากนั้นเชียงใหม่ยังเป็นศูนย์กลางทางการบิน ศูนย์กลางทางการศึกษาและศูนย์กลางทางการแพทย์ในอนุภูมิภาคอีกด้วย การขยายตัวของจังหวัดเชียงใหม่เองที่มีการสร้างเครือข่ายสาธารณูปโภค เช่น ถนนวงแหวนและศูนย์กลางการประชุมนานาชาติ ทำให้จังหวัดเชียงใหม่จึงมีความพร้อมในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้สูง

นอกจากนี้จังหวัดเชียงใหม่ได้เปิดศูนย์ประชาคมอาเซียน รองรับบริการประสานงานทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ 3 คณะ ตาม 3 สาขาหลักประชาคมอาเซียน โดยพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานคณะอนุกรรมการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นประธานคณะอนุกรรมการประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนและปลัดจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานคณะอนุกรรมการประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะอนุกรรมการศูนย์ฯ (ผู้จัดการออนไลน์, 2555) ซึ่งหากพิจารณาถึงจังหวัดเชียงใหม่เองนั้น ข้อดีของการเปิดเสรีอาเซียนสำหรับจังหวัดเชียงใหม่เห็นเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ได้หลายประการ เช่น เศรษฐกิจการค้าคึกคักขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจด้านการศึกษา การแพทย์ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางมานานและเพิ่มมากขึ้น โดยในภูมิภาคภาคเหนือของไทย รวมถึงจีนตอนใต้ พม่าและลาวตอนบนล้วนมุ่งสู่จังหวัดเชียงใหม่ มีชาวจีนที่ถูกส่งมาเรียนต่อที่จังหวัดเชียงใหม่จำนวนมาก ส่วนที่มาจากลาว พม่า ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น ร้านอาหารเกาหลีเกิดขึ้นหลายแห่ง ชาวญี่ปุ่นที่เกษียณแล้วที่ต้องการย้ายมาอยู่ถาวรที่จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนมาก ทำให้ธุรกิจ Long Stay เกิดขึ้นอย่างมากมายในจังหวัดเชียงใหม่ โรงพยาบาลหลายแห่ง ที่เคยมีเพียงป้ายภาษาไทย อังกฤษ ก็เพิ่มป้ายภาษาญี่ปุ่น และมีล่ามญี่ปุ่นมาอยู่ประจำมากขึ้น ดังนั้นเมื่อมีผู้อพยพย้ายถิ่นมาอยู่มากขึ้นเรื่อย ๆ ความต้องการที่อยู่อาศัยก็มากตามไปด้วยธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เกิดขึ้นทั้งคอนโดมิเนียม โครงการที่อยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์ รวมถึงเศรษฐกิจใหม่จากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่เกิดขึ้นมากมาย ธุรกิจท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง เช่น ทัวร์ รถเช่า โรงแรม ร้านอาหารของที่ระลึก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ ได้ผลกระทบดีขึ้น นอกจากนี้บุคลากรที่รู้ภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่นและเกาหลี เป็นที่

ต้องการมากในองค์กรต่าง ๆ เพื่อติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติที่เพิ่มมากขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ก็เป็นที่ต้องการเพิ่มสูงมาก เนื่องจากค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น องค์กรต่าง ๆ จึงต้องนำเครื่องจักร เครื่องคอมพิวเตอร์มาทำงานทดแทนคน ซึ่งเครื่องจักร เครื่องคอมพิวเตอร์ต้องการผู้รู้มาดูแล ทำให้คนกลุ่มนี้จึงเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานสูงขึ้นเรื่อย ๆ

สำหรับผลเสียที่จะมีโอกาสเกิดขึ้นและเห็นได้ชัดเจนที่สุดประการแรกคือ สภาพการจราจรในจังหวัดเชียงใหม่เริ่มแออัดมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเช้าและช่วงเย็นแม้จะยังเทียบไม่ได้กับในกรุงเทพมหานครก็ตาม แต่ถือว่ารุนแรงมากขึ้นเมื่อเทียบกับการจราจรในอดีตของจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนแรงงานที่มีฝีมือขาดแคลนมากขึ้นเรื่อย ๆ ชาวต่างชาติที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่เข้ามาทำงานแล้วมีประสบการณ์ ต้องการกลับไปทำงานที่ประเทศของตนเองมากขึ้น บางคนผันตัวเองมาเป็นผู้รับเหมาเอง ทำให้แรงงานบางภาคส่วนหายาก ส่งผลให้บางโครงการ เช่น โครงการก่อสร้างในเชียงใหม่เสร็จล่าช้ากว่ากำหนด ในทางกลับกันแรงงานไร้ฝีมือเริ่มอพยพเข้ามาหางานทำในเมืองไทยมากขึ้น แต่เมื่อไม่มีความรู้ ไม่มีทักษะ ไม่ได้รับการจ้างงาน หรือได้ค่าจ้างต่ำก็ก่อปัญหาอาชญากรรม เกิดการลักขโมย วัง ชิง ปล้น ค้ายาและขอทาน เพิ่มขึ้น แม้ว่าภาครัฐพยายามจำกัดคนต่างชาติที่ไม่อยู่ในข้อตกลงเปิดเสรี ไม่ให้เข้ามาทำงานในเมืองไทย แต่เมื่อการผ่านแดนเป็นไปโดยสะดวก และมีคนต่างชาติเข้ามามากขึ้นเรื่อย ๆ โดยอ้างว่ามาท่องเที่ยว แล้วไม่ยอมกลับบ้าน ประเทศซึ่งยังมาหางานทำต่อในเมืองไทยมีมากขึ้น ทางผู้ประกอบการเองก็หวังจ่ายค่าจ้างได้ถูกก็นิยมจ้างคนต่างชาติเข้าเมืองผิดกฎหมายเหล่านี้มากขึ้น ประกอบกับคนไทยที่ความรู้และประสบการณ์ทำงานน้อย แต่อยากได้ค่าจ้างสูง จึงประสบปัญหาหางาน หรือหางานทำได้ยาก ในอนาคตจังหวัดเชียงใหม่จึงอาจเป็นที่ฝึกงานของแรงงานไร้ฝีมือและไร้ประสบการณ์ เมื่อทำงานไป 1-2 ปี มีฝีมือมีประสบการณ์ ก็ย้ายกลับประเทศตนเอง ส่วนคนไทยเก่ง ๆ ก็ย้ายถิ่นไปทำงานที่ประเทศอื่น ๆ ทำให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะแรงงานทักษะสูง ขาดแคลนขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้นแล้วพบเห็นคนต่างชาติทุกชาติ มาทำงานอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็น ญี่ปุ่น เกาหลี จีน สิงคโปร์ ยุโรปและอเมริกามากขึ้น (มงคล ต้นตีสุมมาล, 2555)

จากข้อดีและผลเสียที่เกิดขึ้นกับจังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่าจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นนั้นต้องประสบปัญหาใหญ่ ๆ ถึง 9 ด้าน จากทิศทางของการเปิดอาเซียน ได้แก่

- (1) ธุรกิจชุมชนท้องถิ่น
- (2) การเกษตรของชุมชนท้องถิ่น
- (3) การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (4) การบริหารจัดการของสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

- (5) การบริหารจัดการของทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน
- (6) การบริหารจัดการของเด็กและเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น
- (7) การบริหารจัดการของผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชนท้องถิ่น
- (8) การบริหารจัดการของการศึกษาของชุมชนท้องถิ่น
- (9) การบริหารจัดการของสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

จากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้ง 9 ด้าน ต่อชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะหน่วยงานการศึกษาเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพราะ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำที่มุ่งปฏิบัติการกิจเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีหน่วยงานระดับคณะที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ต่อการตอบโจทย์ปัญหาของชุมชน ในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 9 ด้านข้างต้น ซึ่งประกอบไปด้วยคณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะเทคโนโลยีการเกษตร โดยแต่ละคณะต่างมีนักวิชาการและนักวิจัย ภายใต้วิสัยทัศน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2556) ดังนี้

ด้วยเหตุนี้ ในปี พ.ศ. 2558 นักวิจัยภายใต้พันธกิจของคณะทั้ง 4 คณะ คือ คณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีการเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงมีความมุ่งมั่นและมีความพร้อมที่จะจัดทำชุดโครงการวิจัยเรื่อง “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้วามร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (strategic plan to enhance the ability of Chiang Mai communities in ASEAN community under the academic collaboration with Chiang Mai Rajabhat University: SCAC-CMRU)” ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการย่อยทั้งสิ้น 9 โครงการ ได้แก่

- (1) โครงการย่อยที่ 1 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้อกรอบประชาคมอาเซียน
- (2) โครงการย่อยที่ 2 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้อกรอบประชาคมอาเซียน
- (3) โครงการย่อยที่ 3 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้อกรอบประชาคมอาเซียน
- (4) โครงการย่อยที่ 4 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้อกรอบประชาคมอาเซียน

(5) โครงการย่อยที่ 5 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

(6) โครงการย่อยที่ 6 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรเด็กและเยาวชนของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

(7) โครงการย่อยที่ 7 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

(8) โครงการย่อยที่ 8 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรการศึกษาของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

(9) โครงการย่อยที่ 9 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

อย่างไรก็ตามชุดโครงการทั้ง 9 ข้างต้น ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของคณิตศาสตร์และสถิติของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในการประเมินมูลค่าเพิ่มของโครงการดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการที่มีชื่อว่า “การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (Analysis the Value-Added for the Project: Strategic Plan to Enhance the Ability of Chiang Mai Communities in ASEAN Community under the Academic Collaboration with Chiang Mai Rajabhat University: LCAC-CMRU)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุดโครงการ “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” พร้อมกับศึกษาและวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทั้ง 9 โครงการย่อยดังกล่าว ซึ่งการวิจัยสามารถสร้างกลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ได้จำนวน 30 กลยุทธ์ โดยสร้างกลยุทธ์พลิกฟื้นและกลยุทธ์เชิงรุกมากที่สุด รองลงมาคือกลยุทธ์การรักษาเสถียรภาพ และกลยุทธ์ตัดทอนเรียงตามลำดับ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ มีระดับความรู้ความเข้าใจจากการทำกระบวนการเรียนรู้ของโครงการวิจัยมากขึ้น โดยเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคือ การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของการผลิต บริการ การค้าและการลงทุน นอกจากนี้พบว่า โครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัยและ

สิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุด ส่วนประเด็นการวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดทิศทางและการกำหนดกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการวางแผนพบว่า โครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุด และในส่วนของประเด็นการวิเคราะห์สถานการณ์ขององค์กร (สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก) พบว่า โครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุด ซึ่งในระยะต่อไปของการวิจัยจะต้องเน้นประเด็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการทำ SWOT พร้อมทั้งกำหนดทิศทางและกำหนดกลยุทธ์ให้ชุมชนต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้มากขึ้น และขยายผลสู่ชุมชนทั้ง 204 ตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากนั้นจึงทำการคัดเลือกชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้านทั้ง 9 ด้าน เพื่อนำมาเป็นตัวแทนของชุมชนทั้งหมดในการวางแผนการกำหนดแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการของแต่ละด้านในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงควรบูรณาการการทำงานกับชุมชนนอกจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของการขยายผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ของการนำไปใช้ให้มากขึ้นต่อไป ทั้งนี้การวิจัยได้ต่อยอดไปสู่ปี พ.ศ. 2559 ในโครงการ “การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2 (Analysis the Value-Added for the Project: Strategic Plan to Enhance the Ability of Chiang Mai Communities in ASEAN Community under the Academic Collaboration with Chiang Mai Rajabhat University: LCAC-CMRU) Phase 2” โดยมีเป้าหมายเพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุดโครงการวิจัย พร้อมกับศึกษาและวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2 ทั้ง 9 โครงการย่อยดังกล่าว อันจะนำไปสู่การเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน โดยภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุดโครงการ “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2”

1.2.2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2 ทั้ง 9 โครงการย่อย ได้แก่

- 1) โครงการย่อยที่ 1 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 2) โครงการย่อยที่ 2 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 3) โครงการย่อยที่ 3 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 4) โครงการย่อยที่ 4 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 5) โครงการย่อยที่ 5 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 6) โครงการย่อยที่ 6 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรเด็กและเยาวชนของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 7) โครงการย่อยที่ 7 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 8) โครงการย่อยที่ 8 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรการศึกษาของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 9) โครงการย่อยที่ 9 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 รวมระยะเวลาการวิจัย 12 เดือน (1 ปี)

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

2) ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

4) แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุดโครงการ “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2”

5) ผลการศึกษาและผลการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2 ทั้ง 9 โครงการย่อย

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

ชุมชนท้องถิ่นทั้งหมด จำนวน 25 อำเภอ (2,064 หมู่บ้าน) ของจังหวัดเชียงใหม่

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตพื้นที่ 25 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1.4.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรของการศึกษาโดยกำหนดชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ทั้งสิ้น 25 อำเภอ รวม 2,064 ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากชุมชนที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการ ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการ และสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 160 ชุมชน คือ

1) อำเภอสันป่าตอง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง ประกอบด้วย 5 ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง ประกอบด้วย 11 ชุมชน เทศบาลตำบลยุหว่า ประกอบด้วย 14 ชุมชน เทศบาลตำบลบ้านแม ประกอบด้วย 13 ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว ประกอบด้วย 4 ชุมชน 2) อำเภอหางดง คือ เทศบาลตำบลแม่ท่าช้าง ประกอบด้วย 6 ชุมชน เทศบาลตำบลบ้านปง ประกอบด้วย 11 ชุมชน เทศบาลตำบลน้ำแพร่พัฒนา ประกอบด้วย 11 ชุมชน 3) อำเภอแม่ริม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย ประกอบด้วย 5 ชุมชน 4) อำเภอสันทราย คือ เทศบาลตำบลป่าไผ่ ประกอบด้วย 13 ชุมชน 5) อำเภอแม่สาย คือ องค์การบริหารส่วน

ตำบลบ้านหลวง ประกอบด้วย 10 ชุมชน 6) อำเภอคอยสะเก็ด คือ เทศบาลตำบลแม่ฮ้อยเงิน ประกอบด้วย 6 ชุมชน 7) อำเภอสันกำแพง คือ เทศบาลตำบลออนใต้ ประกอบด้วย 11 ชุมชน เทศบาลตำบลแม่ปูกา ประกอบด้วย 9 ชุมชน และ 8) อำเภอแม่วาง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ประกอบด้วย 19 ชุมชน และเทศบาลตำบลทุ่งปี ประกอบด้วย 12 ชุมชน

1.4.2 ข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถามและสัมภาษณ์ในพื้นที่ 8 อำเภอ 160 ชุมชน ทั้งจังหวัดเชียงใหม่

2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3) ชนิดเครื่องมือการประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมิน ดังนี้

3.1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

3.2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ

3.3) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “ความรู้ความเข้าใจของชุมชนเรื่องอาเซียน”

3.4) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “ปัญหาและผลกระทบต่อชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน”

3.5) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “การเตรียมความพร้อมของชุมชนเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน”

3.6) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเตรียมความพร้อมของชุมชน”

3.7) แบบฟอร์มการจัดทำโครงการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 สามารถเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาชุดโครงการ “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.2 สามารถศึกษาและวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 2 ทั้ง 9 โครงการย่อย ได้แก่

- 1) โครงการย่อยที่ 1 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 2) โครงการย่อยที่ 2 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 3) โครงการย่อยที่ 3 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 4) โครงการย่อยที่ 4 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 5) โครงการย่อยที่ 5 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 6) โครงการย่อยที่ 6 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรเด็กและเยาวชนของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 7) โครงการย่อยที่ 7 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 8) โครงการย่อยที่ 8 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรการศึกษาของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2
- 9) โครงการย่อยที่ 9 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2

1.6 นิยามศัพท์

ประชาคมอาเซียน (ASEAN community) หมายถึง การร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน เพื่อผลประโยชน์ในอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการนำเข้าของสินค้า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดำเนินการควบคู่ไปกับ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN political-security community: APSC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN socio-cultural community: ASCC) ซึ่งเป็นสามส่วนหลักของประชาคมอาเซียน

การพัฒนา (Development) หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือการทำสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้นสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนา หมายถึงถึง

กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไป โดยมุ่งหมายว่าลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า

การบริหารจัดการ (Administrative Management) หมายถึง การกำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร

ชุมชน (Community) หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ใดที่หนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน ในฐานะเป็นเครือญาติหรือเพื่อนบ้าน โดยมีการใช้ชีวิตร่วมกันมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

มูลค่าเพิ่ม (Value-Added) หมายถึง มูลค่าเพิ่มของชุดโครงการ “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” อธิบายด้วยจำนวนของกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัย ทั้ง 9 ด้าน จากนั้นชุมชนแต่ละแห่งได้นำเอาแผนกลยุทธ์นั้นไปใช้กับชุมชนจนเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้นในชุมชนจนสามารถขยายผลของ โครงการและถูกประเมินออกมาเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของโครงการวิจัย

การเพิ่มขีดความสามารถ (Enhance the Ability) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ บุคคล องค์กร สถาบัน และสังคมได้พัฒนาความสามารถ (ทั้งโดยบุคคลหรือร่วมกัน) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่จะแก้ปัญหา รวมทั้งกำหนดและดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ทั้งนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญ สามประการ (วิจารณ์ พานิช, 2555) คือ

ประการที่หนึ่ง การพัฒนาขีดความสามารถเป็นกระบวนการเรียนรู้และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่กิจกรรมที่ดำเนินการครั้งเดียวสำเร็จ

ประการที่สอง เป็นกระบวนการที่เน้นการใช้และการเสริมสร้างพลังของทั้งบุคคล องค์กร และเครือข่าย

ประการที่สาม ต้องมีการพิจารณาดำเนินการอย่างเป็นระบบในการจัดทำ ยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาขีดความสามารถ

โครงการแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หมายถึง โครงการวิจัยที่นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ดำเนินงานกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อสร้างและพัฒนาแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน โดยเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ทั้งจากการศึกษาปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนการศึกษาศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน จนนำไปสู่แนวทางในการเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ ด้านธุรกิจชุมชน ด้านการเกษตร ด้าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเด็กและเยาวชน ด้านผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านการศึกษา และด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อันจะทำให้ภาคีความร่วมมือและผู้มีส่วนได้กับโครงการทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ ได้เกิดการแบ่งปันและการปรับตัวในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมกับนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นต้นแบบให้กับ 7 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งถือเป็นการค้นหาวิธีการและแนวทางใหม่ที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นนั้น ๆ ให้บรรลุเป้าหมายของชุมชน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

แผนชุมชน คือ การวางแผนและกำหนดอนาคตของกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนโดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชน ที่มีการรวมตัวกันจัดทำแผนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตน ให้เป็นไปตามที่ความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทางและทำกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่า แผนชุมชน เป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง ซึ่งแตกต่างจากแผนที่ภาครัฐจัดทำขึ้นเพื่อจัดสรรงบประมาณเป็นหลัก